

Sprawozdanie
z realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny za 2023
rok oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją
przedmiotowych zadań.

Monitoring i ewaluacja Miejskiego Programu Wspierania
Rodziny dla Miasta Ostrów Mazowiecka
na lata 2022-2024.

Marzec 2024r.

Miasto Ostrów Mazowiecka jako podmiot realizujący zadania w zakresie wspierania rodziny.

Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności.

Dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami- (Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) z dniem 01 grudnia 2011 r. weszła w życie ustawa z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177), pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację zadania na podstawie art.190 ustawy. Burmistrz Miasta Ostrów Mazowiecka pismem OPO.8121.1.2011 z dn. 08.12.2011r. działając na podstawie art. 190 cytowanej ustawy zlecił realizację zadania od 1.01.2012r. Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Ostrowi Mazowieckiej.

Zadania gminy w tym zakresie określa art. 176 ww. ustawy tj:

- 1) opracowanie i realizacja gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin

- wspierających oraz prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny oraz kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ww. ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające;
  - 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
  - 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
  - 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Asystenci rodziny.

Wdrożenie Programu polega na realizacji przez asystentów rodziny wsparcia, o którym mowa w art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz pozostawanie w gotowości przez asystenta rodziny do realizacji wsparcia dla kobiet i rodzin wynikających z art. 8 ust. 2 i 3 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W ramach Programu gminy mogą uzyskać środki na:

- dofinansowanie dodatku do wynagrodzenia asystenta rodziny w wysokości do 2000,00zł;
- dofinansowanie kosztów zatrudnienia asystentów rodziny – w wysokości nieprzekraczającej 80% (wynagrodzenie wraz z pochodnymi), poniesionych kosztów za okres: listopad i grudzień 2023 r.

Praca asystenta rodziny to głównie praca w terenie, której podstawą są bezpośrednie spotkania z rodziną. Pomocą objęte są osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, wśród nich są osoby zmarginalizowane, niepełnosprawne, samotne, bezrobotne, rodziny borykające się

z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, rodzice niewydolni wychowawczo często z ograniczoną władzą rodzicielską i znajdujący się pod nadzorem kuratora. Każda osoba pracująca jako asystent rodziny musi wiedzieć, że najważniejsze jest dobro dziecka. Pracę asystenta można podzielić na dwa etapy. Pierwszy etap polega na zdobyciu zaufania danej rodziny. Zaufanie jest rzeczą najważniejszą i jak wiadomo nie można pozyskać go podczas pierwszej wizyty. W momencie zdobycia zaufania, następuje kolejny etap, czyli przejście do rozwiązywania konkretnych problemów takich, jak: problemy opiekuńczo - wychowawcze z dziećmi, bezrobocie czy niegospodarność polegająca na nieumiejętności wydawania pieniędzy. Celem asystenta rodziny jest przede wszystkim mobilizacja, wsparcie rodzin oraz towarzyszenie podczas rozwiązywania problemów. Oprócz tego, rodziny mogą liczyć na wsparcie emocjonalne i psychiczne. Asystent dąży do tego, aby wzbudzić w podopiecznych wiarę w swoje możliwości, dzięki której uwierzą w możliwość zmiany swojej sytuacji życiowej.

W 2023 roku zatrudnionych było 2 asystentów, wydatki na wynagrodzenie wyniosły 176 743,40zł z tego ze środków własnych 158 545,68zł oraz pozostałe wydatki 6 770,05zł.

Asystent rodziny ma na celu pracę z rodziną z problemami nie tylko wychowawczymi, lecz także mających deficyty w codziennym funkcjonowaniu. Realizowana przez niego pomoc polega na wsparciu w przezwyciężeniu trudności dla poprawy sytuacji życiowej, by w przyszłości rodzina samodzielnie pokonywała własne problemy. Asystenci pracowali z 48 rodzinami przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, w tym 18 rodzin było zobowiązanych przez Sąd Rodzinny do pracy z asystentem.

Na dzień 31.12.2023 z pomocy asystenta korzystało 38 rodzin, z tego:

- do 3 miesięcy – 7 rodziny;
- powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy – 12 rodzin;
- powyżej 12 miesięcy – 19 rodzin.

Asystenci rodziny w roku 2023 zakończyli pracę z 4 rodzinami ze względu na brak współpracy przez rodziny.

System Pieczy Zastępczej.

Pieczą zastępczą to forma opieki nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców. biologicznych. Jeżeli dobro dziecka jest zagrożone, sąd opiekuńczy umieści dziecko w pieczy zastępczej na podstawie odpowiedniego postanowienia.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzicom dziecka, o których mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, chyba że dobro dziecka wymaga zapewnienia mu natychmiastowej pieczy zastępczej. Dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziców albo do czasu gdy trafi do rodziny przysposabiającej (adopcja). Oznacza to, że jeśli ustąpią powody umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej, sąd może orzec o powrocie dziecka do rodziców biologicznych.

Wydatki za opiekę i wychowanie dzieci przebywających w pieczy zastępczej za 2023 roku wyniosły 347284,57zł. Prowadzono przez pracowników socjalnych monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Pracownicy socjalni MOPS uczestniczyli w spotkaniach organizowanych przez PCPR dotyczących oceny sytuacji dziecka, pod kątem zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Na dzień 31.12.2023 roku, w pieczy zastępczej przebywało 27 dzieci z 18 rodzin. Dzieci przebywały w następujących formach pieczy zastępczej:

- spokrewnione rodziny zastępcze – 11 dzieci,
- zawodowe rodziny zastępcze – 12 dzieci,
- niezawodowa rodzina zastępcza – 1 dziecko,
- dom dziecka- 1 dziecko,
- rodzinny dom dziecka – 1 dziecko
- zakład opiekuńczo – leczniczy – 1 dziecko.

Pracownicy socjalni prowadzili monitoring sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Pracownicy socjalni MOPS uczestniczyli w spotkaniach organizowanych przez PCPR dotyczących oceny sytuacji dziecka, pod kątem zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Asystenci rodziny w 2023 roku brali cykliczny udział w superwizjach oraz uczestniczyli w szkoleniu pn. „Podział zadań pomiędzy asystentem rodziny, pracownika socjalnego a kuratora sądowego”.

Wydatki ponoszone przez miasto Ostrów Mazowiecka w związku z pobytem dzieci w pieczy zastępczej w 2022 roku.

Za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w pierwszej kolejności solidarnie odpowiadają rodzice. Opłata jest ustalana w drodze decyzji administracyjnej przez starostę właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej. W następnej kolejności wydatki na opiekę i wychowanie dzieci w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio Starosta Ostrowski oraz miasto Ostrów Mazowiecka na podstawie zawartych porozumień. Zgodnie z zawartymi porozumieniami pomiędzy Starostą Ostrowskim a Burmistrzem Miasta Ostrów Mazowiecka oraz decyzjami administracyjnymi PCPR w Ostrowi Mazowieckiej, Miasto dofinansowało wydatki na opiekę i wychowanie dzieci przebywających w pieczy zastępczej w 2023 roku w wysokości 347284,57 zł.

Na dzień 31.12.2023 procentowa wysokość wydatków przedstawiała się następująco :

- za 2 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w wysokości 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- za 2 dzieci w wysokości 30% w drugim roku pobytu dziecka,
- za 23 dzieci w wysokości 50% w trzecim i kolejnym roku pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Miejski Program Wspierania Rodziny na lata 2022- 2024.

Uchwałą Nr XXXV/327/2022 Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia 25 maja 2022 r został przyjęty Miejski Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024. Zasoby instytucjonalne wykazane w powyższym Programie to podmioty, których działania skierowane są do rodzin. Oferują i zapewniają one różnorodne formy pomocy wynikające z ustawowych obowiązków, jak

też podejmują inne działania i inicjatywy na rzecz zaspakajania najistotniejszych potrzeb i bezpieczeństwa dziecka. Celem głównym Programu jest pomoc dla rodzin zamieszkujących na terenie Miasta Ostrów Mazowiecka w stwarzaniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych. Cel główny Programu realizowany jest poprzez:

- 1) podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny;
- 2) wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo w celu przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie;
- 3) podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi w celu pozostawienia dzieci i młodzieży w środowisku zamieszkania,
- 4) współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny,
- 5) wzmacnianie roli i funkcji rodziny,
- 6) wsparcie w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
- 7) podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowi Mazowieckiej, przy sukcesywnej współpracy w szczególności ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Na podstawie art. 179 ww. ustawy Burmistrz Miasta zobowiązany jest do złożenia w terminie do dnia 31 marca każdego roku Radzie Miasta Ostrów Mazowiecka rocznego sprawozdania za rok poprzedni z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienia potrzeb związanych z realizacją zadań.

Wskaźniki monitoringowe z realizacji Programu.

- 1) Ilość osób i rodzin objętych pomocą oraz wysokość środków przeznaczonych na poszczególne formy pomocy:
  - zasiłek stały – 126 rodzin na kwotę 811231,66 zł;
  - zasiłek okresowy – 22 rodziny na kwotę 26299,96 zł;
  - zasiłek celowy – 146 rodzin na kwotę 48447,00 zł;
  - zasiłek celowy specjalny -8 osób na kwotę 2157,91 zł;
  - zasiłki rodzinne z dodatkami (zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne - świadczenia rodzicielskie - specjalny zasiłek opiekuńczy -jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka) – 1140 rodzin na kwotę 7952951,48 zł;
  - zasiłek dla opiekuna – 5 osób na kwotę 35340,00 zł;
  - fundusz alimentacyjny – 189 osób na kwotę 775374,28 zł;
  - świadczenie za życiem – 3 osoby na kwotę 12000,00 zł.
- 2) Ilość dzieci, uczniów i młodzieży korzystających z gorących posiłków w placówkach oświatowych - liczba osób/rodzin korzystających ze świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności- 195 dzieci.
- 3) Ilość przyznanych stypendiów szkolnych – 62.
- 4) Ilość dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej – 27 dzieci z 18 rodzin.
- 5) Ilość osób objętych pomocą w postaci usług opiekuńczych -58 osób.
- 6) Ilość osób skierowanych do domu pomocy społecznej w 2023 roku- 5 osób.
- 7) Ilość osób umieszczonych w domu pomocy społecznej w 2023 roku – 20 osób.
- 8) Ilość rodzin korzystających ze wsparcia asystentów rodzin- 48.
- 9) Ilość uczestniczących w szkoleniach asystentów – 2.
- 10) Ilość kursów, szkoleń, warsztatów, w których brali udział asystenci rodziny – 3.
- 11) Ilość rodzin objętych procedurą "Niebieskie Karty" – 35.
- 12) Ilość rodzin z dziećmi, objętych procedurą „Niebieskie Karty”-19.
- 13) Ilość osób skierowanych do schroniska, noclegowni-11.
- 14) Ilość rodzin objętych pracą socjalną- 248.
- 15) Ilość wniosków skierowanych do GKRPA dot. rodzin zagrożonych kryzysem spowodowanym uzależnieniami- 23.

Potrzeby związane z realizacją zadania.

Na 2024 rok zaplanowano środki w wysokości 186 400,00 zł (środki Budżetu Miasta) na wynagrodzenia, wraz z pochodnymi brutto, na zatrudnienie asystenta rodziny. Zaplanowano także środki finansowe w kwocie 400 000,00 zł (środki finansowe Budżetu Miasta) na zobowiązania związane z opłatami za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.